

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea
Hotărârii Guvernului nr. 1007/2014 pentru aprobarea Regulamentului
privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III.

(număr unic 85/MEC/2026)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul actului normativ a fost elaborat de Ministerul Educației și Cercetării.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului este elaborat în conformitate cu prevederile art. 94 din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324 art. 634) cu modificările ulterioare și prevederile art. 74 și 75 din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 58-66, art. 131) cu modificările ulterioare; Proiectul are la bază următoarele documente de politici publice: Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1049/2023; Programului național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 588/2024; Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea nr. 315/2022); Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, Hotărârea Guvernului 818/2025, Clusterul 3: Competitivitate și Creștere Incluzivă, Capitolul 25 - Știință și cercetare, Anexa B, acțiunea 1 – „Implementarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024 – 2027”.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Procesul de organizare a studiilor superioare de doctorat, ciclul III, este reglementat prin Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1007/2014. Pe parcurs, au intervenit schimbări semnificative în sistemul național de cercetare și inovare, în Codul educației, precum și în politicile publice orientate spre integrarea Republicii Moldova în Spațiul European al Învățământului Superior și Spațiul european de cercetare (SEC). Deși Regulamentul în vigoare a contribuit, în etapa inițială, la instituționalizarea școlilor doctorale și la structurarea unui cadru unitar pentru organizarea programelor de doctorat, acesta prezintă multiple deficiențe și lacune, determinate atât de evoluțiile recente ale mediului academic, cât și de necesitatea alinierii la standardele europene actuale. De la adoptarea acestui act normativ, cadrul național al educației, cercetării și inovării a cunoscut transformări semnificative, inclusiv prin modificările operate asupra Codului educației, precum și prin evoluția politicilor publice orientate spre integrarea Republicii Moldova în Spațiul European al învățământului superior și în Spațiul European al Cercetării. Modificările survenite în Codului educației, precum și actualizarea reglementărilor privind finanțarea, evaluarea și acreditarea programelor de doctorat nu se regăsesc integral în normele HG nr. 1007/2014. Actualul regulament nu precizează în mod suficient rolurile, atribuțiile și mecanismele de responsabilitate ale instituțiilor organizatoare de studii superioare de doctorat, școlilor doctorale, consorțiilor doctorale, consiliilor științifice, conducătorilor de doctorat și comisiilor de îndrumare. Acest fapt generează variații instituționale și dificultăți în asigurarea calității studiilor doctorale.

Modificările propuse vizează, în principal, procesul de admitere la studii superioare de doctorat prin, prevederi privind procesul de susținere finală a tezei de doctorat, prevederi privind susținerea finală a tezei de doctorat, reglementări referitoare la organizarea și funcționarea școlilor doctorale, clarificarea drepturilor și responsabilităților conducătorului de doctorat și ale studentului-doctorand, precum și excluderea unor prevederi care nu mai corespund realităților actuale ale sistemului de învățământ superior ciclul III (studii doctorale).

Reglementările actuale referitoare la stabilirea și distribuirea locurilor bugetare și a granturilor doctorale nu reflectă întotdeauna prioritățile strategice naționale, evoluția domeniilor de cercetare sau necesitățile reale ale instituțiilor organizatoare de studii superioare de doctorat. Metodologia în vigoare presupune evaluarea proiectelor doctorale și a dosarelor conducătorilor de doctorat, depuse de către instituțiile organizatoare de studii superioare de doctorat, în cadrul competiției naționale. Totodată lipsesc mecanisme standardizate și transparente pentru corelarea numărului de locuri cu capacitatea instituțională, performanța academică și resursele existente ale școlilor doctorale; repartizarea locurilor în conformitate cu prioritățile strategice incluse în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea nr. 315/2022), Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027 (HG 1049/2023), Programul național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova,, (HG 588/2024); stabilirea numărului de locuri pe domenii și programe de doctorat; aplicarea unor formule transparente și predictibile de distribuție interinstituțională.

Studiile superioare de doctorat sunt continuitatea ciclurilor I și II ale învățământului superior și, conform practicilor aplicate în spațiul european al învățământului superior, trebuie să se alinieze acestora în sens de proceduri de admitere, repartizarea creditelor ECTS și alte particularități.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1007/2014 are drept scop modernizarea, armonizarea și alinierea cadrului normativ privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, la standardele europene actuale și la necesitățile sistemului național de învățământ superior și cercetare.

În acest context, proiectul urmărește realizarea următoarelor obiective și soluții principale:

1. Ajustarea cadrului normativ privind admiterea la studiile superioare de doctorat, prin renunțarea la competiția de granturi doctorale și aprobarea de către Guvern a planului de admitere la studiile superioare de doctorat prin comanda de stat. Această modificare este determinată de necesitatea asigurării unui mecanism unitar și predictibil de planificare a formării doctoranzilor finanțați de la bugetul de stat. Prin aprobarea anuală de către Guvern a planului de admitere se asigură corelarea locurilor bugetare cu prioritățile strategice naționale și cu capacitatea reală de organizare a programelor de doctorat. Rezultatul urmărit este instituirea, începând cu anul de studii 2026–2027, a unui mecanism transparent și predictibil de admitere.

2. Consolidarea organizării instituționale a studiilor doctorale, prin clarificarea rolurilor și responsabilităților actorilor implicați, a structurii de conducere și a mecanismelor de funcționare a consorțiilor doctorale, inclusiv prin precizarea atribuțiilor Consiliului științific, Consiliului școlii doctorale, directorului școlii doctorale și Comisiei de îndrumare. Intervenția normativă este determinată de necesitatea eliminării suprapunerilor de competență și a interpretărilor divergente privind atribuțiile structurilor de conducere ale școlilor doctorale, precum și de necesitatea asigurării unei aplicări unitare a cadrului normativ la nivelul instituțiilor organizatoare de studii superioare de doctorat.

3. Actualizarea prevederilor privind drepturile și obligațiile studentului-doctorand și conducătorului de doctorat. Modificările propuse urmăresc corelarea prevederilor existente cu cadrul legislativ actual și pentru clarificarea raporturilor juridice dintre studentul-doctorand, conducătorul de doctorat și instituția organizatoare. Totodată, sunt consolidate obligațiile privind monitorizarea progresului academic și respectarea normelor de etică și integritate academică.

4. Stabilirea unor norme clare privind schimbarea conducătorului, comisia de îndrumare și soluționarea conflictelor; introducerea obligațiilor legate de etică și integritate academică. Modificarea are ca scop reglementarea expresă a procedurilor aplicabile în cazul schimbării conducătorului de doctorat, al funcționării comisiei de îndrumare și al soluționării situațiilor conflictuale. Rezultatul urmărit este asigurarea stabilității procesului de formare doctorală și consolidarea responsabilității academice.

5. Completarea cu un nou tip de program de doctorat – doctoratul industrial, care pune accent pe conexiunea dintre studentul-doctorand, instituția de învățământ superior și mediul industrial. Programul de doctorat industrial are drept scop promovarea cercetării cu perspective comerciale și asigură accesul la competențe și infrastructuri de cercetare din mediul economic, facilitând transferul de cunoștințe între instituțiile de învățământ superior și companiile din sectorul/mediul industrial. Măsura este în concordanță cu orientările europene privind consolidarea legăturii dintre cercetare, inovare și competitivitate, precum și cu obiectivele Spațiului European al Cercetării privind transferul de cunoștințe și cooperarea mediului academic cu mediul de afaceri. Rezultatul urmărit este stimularea cercetării aplicative, creșterea relevanței socio-economice a studiilor doctorale și facilitarea transferului de cunoștințe către mediul industrial.

6. Ajustarea, reformularea, clarificarea unor termeni deja existenți în Regulament precum și introducerea altor noi, în vederea asigurării unei mai bune coerențe terminologice și a unei aplicări uniforme a prevederilor reglementate.

Proiectul Hotărârii Guvernului urmează să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, întrucât se propune modificarea procedurii de admitere la studii superioare de doctorat, ciclul III, potrivit căreia Ministerul Educației și Cercetării, prin consultare cu instituțiile de învățământ superior și ministerele în subordinea cărora sunt instituții organizatoare de studii superioare de doctorat, propune anual, spre aprobare Guvernului planul de admitere la studii superioare de doctorat cu finanțare bugetară (comanda de stat).

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului a fost analizată și opțiunea alternativă de elaborare a unui regulament nou, cu abrogarea celui existent. Această opțiune nu a fost considerată oportună la etapa actuală, întrucât structura de bază a Regulamentului aprobat prin HG nr. 1007/2014 rămâne funcțională și este deja cunoscută și aplicată de către instituțiile organizatoare de doctorat. Totodată, intervențiile propuse vizează un volum redus de modificări, sub pragul de 30% din conținutul actului normativ, ceea ce, în conformitate cu principiile de tehnică legislativă prevăzute de Legea nr. 100/2017, justifică menținerea și modificarea actului existent.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 1007/2014 va genera un impact pozitiv asupra sectorului public, în special asupra instituțiilor organizatoare de studii superioare de doctorat, a școlilor doctorale. Modificările propuse vor îmbunătăți cadrul administrativ al studiilor superioare de doctorat, prin standardizarea procedurilor de admitere, înmatriculare, monitorizare și finalizare.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III nu implică cheltuieli suplimentare din bugetul de stat. Modificările propuse vizează actualizarea cadrului normativ și consolidarea mecanismelor administrative și instituționale privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Introducerea doctoratului industrial va contribui la consolidarea interacțiunii dintre mediul academic și sectorul privat, în special în domenii strategice ale economiei. Programul de doctorat industrial va permite promovarea cercetării cu perspective comerciale, va dezvolta competențe și facilități în mediul industrial, determinând transferul de cunoștințe între instituțiile de învățământ superior și reprezentanți din sectorul industrial.
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Proiectul nu prezintă riscuri de discriminare după criteriile de gen, apartenență etnică, etc. La studiile superioare de doctorat pot participa deținătorii diplomei de studii superioare de master sau ai unui act de studii echivalent, recunoscut de structura abilitată cu recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, aprobat prin HG nr. 1007/2014 nu generează impacturi suplimentare semnificative în afara celor deja evidențiate în secțiunile precedente.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul de inițiere a elaborării proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1007/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, a fost plasat pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md și poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15558 . Proiectul Hotărârii Guvernului a fost plasat pentru consultare publică și poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15558 . Totodată, în conformitate cu art 32 alin. (1) - (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul a fost remis spre avizare următoarelor autorități și instituții interesate: Ministerul Culturii, Ministerul Sănătății, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Apărării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Energiei, Academia de Științe a Moldovei, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, Consiliul Rectorilor din Republica Moldova. Toate sugestiile și propunerile sunt reflectate în tabelul de sinteză.

7. Concluziile expertizelor

Expertiza juridică și anticorupție, realizată de către Ministerul Justiției și Centrului Național Anticorupție, potrivit art. 34 alin. (1), și art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, nu a identificat impedimente pentru promovarea proiectului hotărârii Guvernului. Constatările și propunerile formulate în cadrul expertizei au fost examinate și sunt reflectate în tabelul de sinteză.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul nu generează necesitatea aprobării unor acte normative noi, întrucât instituțiile organizatoare de studii superioare de doctorat își vor adapta actele administrative interne (regulamente, metodologii, proceduri) în conformitate cu noile prevederi.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea noilor prevederi privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, necesită un set de măsuri administrative și organizatorice la nivelul instituțiilor organizatoare de studii superioare de doctorat.

1. Actualizarea actelor administrative interne;
2. Ajustarea proceselor de evaluare și asigurare a calității;
3. Informarea și instruirea actorilor implicați;
4. Respectarea noului calendar de admitere pentru ciclul III.

Ministru

Dan PERCIUN